

Գործիքագիտություն (ժողովրդական)

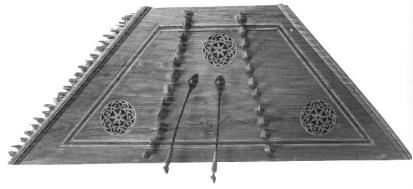
պարկապուկ

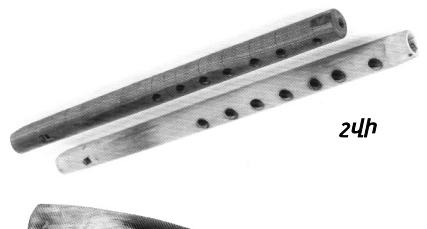
քյամանչա

քյամանի

սամբուր

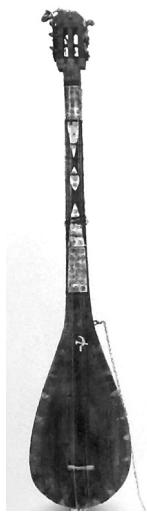
շվի

զուռնա

քառ

սապ

դիու

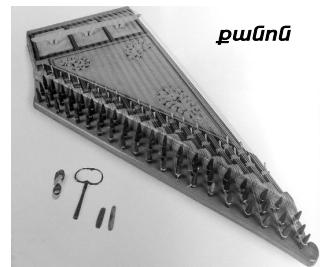
մաղարա

դուդուկ

սրինգ

քանոն

նաշխարհում պեղումներից հայտնարերված ամենահին հարկանային նվազարաններն աղմկային և դրդանջող խմբերին պատկանող բրոնզե բռնժները, զանգերն ու ծննդաներն են, որ տարածված են եղել Ք. ծ. ա. II-I հազարամյակներում։ Պեղումներից հայտնարերված փողային նվազարաններից են եղջերափողը, բազմափող և միափող ոսկե և քարե սրինգները։ Դրանք դասվել են սրբազն նվազարանների շարքին և հեշել պտղաբերության պաշտամունքի հետ կապված արարողությունների ընթացքում։ Քնարատիպ և լարային այլ նվազարանների առկայությունը մեզ առավելապես հայտնի է դեկորատիվ և կիրառական արվեստի առարկաների պատկերագրությունից» (4. էջ 173):

Հին ժամանակներում հայոց մեջ տարածված նվազարանների մասին պատկերացում կազմում ենք նաև հայ միջնադարյան գրական բազմաբնույթ երկերից։ Այսպես, արդեն յուլ Սուրբ Գրքի հայերեն թարգմանություններում առատորեն գործածվել են վաղ միջնադար-

յան Հայաստանում քաջ հայտնի նվազարանային միշարք անվանումներ՝ քնար, տավիդ, սրինգ, ծննդա, թմրուկ և այլն։

Միաժամանակ քազմաթիվ և քազմապիսի նվազարաններ, այդ թվում՝ փող, զալարափող, եղջերափող, զու, փանդիռ և այլն, նաև նվազարանային երաժշտությունն իր տարրեր ձևերով՝ որպես հայոց կենցաղի անրաժանելի մաս, հիշատակել են Ազարանգեղոսը, Փալսոս Բուզանդը, Եղիշեն, Սովսես Խորենացին, Սերեսոր, Գրիգոր Նարեկացին, Ներսես Շնորհացին, Առաքել Սյունեցին, Հակոբ Ղրիմեցին և հայ միջնադարյան մյուս ականավոր գործիչները՝ պատմագիրներ, հանճարեղ երաժիշտ-քանաստեղծներ։

Սովսես Խորենացին (V դար) իր «Հայոց պատմության» մեջ հիշատակում է տարրեր նվազարանների մասին, դրանց շարքում՝ զուսանների հնագույն և ամենատագած բամբիռն ու փանդիռը։ **Փանդիռ** (այլ ընթերցումներն են՝ փանդիռն, փանդիռ, փանդեռն, քամ-

Գործիքակիւնություն (ժողովրդական)

ды и культуры): Москва, "Наука", 2012, стр. 419-437: Հելիմակ է՝ զիտական հողվածների, ֆոլկորագիտուրյան հարցերին, զորդիքագիտուրյանը նվիրված, զրախոսական, վերլուծական, մատենագիտական, զիտական թեզերին և այլ բնույթի երկու տասնյակից ավելի հողվածների, որոնք հրատարակվել են տարբեր զիտական հանդեսներում և ամսագրերում («Կոլուուր-լուսավորական աշխատանք», «Քրան Նամեն», «Երաժշտական Հայաստան», «Հայացը Գյումրուց»), զրույցների, առաջարանների, ունի երեք տասնյակից ավելի հողվածներ մամլութ, որոնք անդրադարձ են Հայաստանի երաժշտական մշակույթի այս կամ այն իրադարձությանը և անվանի, երբեմն էլ՝ մոռացված արվեստագետներին:

Сведения об авторе: КИРАКОСЯН АНАИТ АРТАВАЗДОВНА (род. в 1953 г., Ереван, Армения) - музыкoved-фольклорист. Училась в музыкальной школе им. Саят-Новы по классу фортепиано, музыкальном училище им. Р. Меликяна по спец. "Музыкование", Ереванской государственной консерватории им. Комитаса (музыкoved-фольклорист). Работает на кафедре армянской музыкальной фольклористики Ереванской государственной им. Комитаса в должности доцента. Преподает следующие дисциплины: Армянское народное музыкальное творчество, Исполнительское искусство, Специальный класс "Музыкальная фольклористика". Автор книг: /"Народные и ашугские песни Персии Исфahanского района Ирана" (Персия). Пасадена, США, 1996, - 69 с.; "Ованес Дарбинян – хормейстер иtarist", Ер., 2000, - 54 с.; "Маргарит Брутян – Материалы к библиографии", Ер., 2007, - 71 с.; "Армянские дудукисты" (см. Альбом "Дудук"), Ер., 2007, С. 25-59; "Арзас Восканян – педагог и армянская вокально-исполнительская школа", Ер., 2008, - 114 с.; "Армянские народные музыкальные инструменты" (соавтор А. Багдасарян), Ер., 2008 (на арм, русск. и англ. языках), С. 36-760; "Армянское народное инструментальное исполнительское искусство", Ер., 2011, - 247 с.; Народная музыка и инструменты (соавторы: К.Худабашян, А. Багдасарян), в книге "Армения" (из серии "Народы и культуры"), М.: Наука, 2012, С. 419-437. Является автором около двух десятков статей, посвященных вопросам фольклористики, музыкального инструментария, ашугской музыки; рецензий, аналитических, биографических, библиографических материалов, изданных в разных научных журналах, а также тезисов и многочисленных газетных статей, посвященных разным, порой неизвестным или забытым музыкантам.

Information about the author: KIRAKOSYAN ANAHIT ARTAVAZD (born 1953, Yerevan) Musicologist, scholar of folklore, docent of YSC, graduated from the piano department of musical school after Sayat Nova in Yerevan, musical departments of musical collage after R. Melikeyan and YSC. Working in the folklore chair of conservatory with the position of docent, teaching the Armenian folk music, performing arts, taught the professional (folklore) class. Author of books "The selection of folk and ashugh songs in the Iran's Isfahan's province Feria" (recorded digest), "Drazark" pub. Pasadena (USA), 1996, - 69 P., "Hovhannes Darbinyan - conductors and tar player", Yerevan, Castle, 2000, - 55 P., "Margarit Brutyan - Bibliography" Yerevan, Castle group, 2007, - 71 P., "Armenian duduk players", "Duduk", Yer., 2007, P. 25-59, "Arzas Voskanyan - Pedagogue and school of Armenian singing", Yer., Anahit 2008, - 117 P., "Armenian folk instruments" (co-author A. Baghdasaryan), Yer., Komitas, 2008 (in Armenian, Russian and English), P. 36-76, "Armenian folk instrumental performing arts", manual Yer., Castle Group, dated, 2011, P. 248. Folk music and tools (co-authors: K. Khudabashyan, A. Baghdasaryan), In the book "Armenians" (from a series "The people and cultures), Moscow, "Science", 2012, P. 419-437. The author of analytical, bibliographic, scientific papers and other types of more than two dozen articles dedicated to folklore issues, instrument and ashugh sciences published in various scientific journals. "Cultural-educational work", "Iran Name", "Musical Armenia", "Gyumry's sight". The author of booklets, annotations and has more than thirty articles in press, which referred to the musical culture of this or that event in Armenia and famous, sometimes forgotten artists.

Резюме

Музыкoved, доцент ЕГК Анаит Артаваздовна Киракосян. – “Страницы истории армянского народного инструментария” (начало см. //“Музыкальная Армения” 1 (54) 2018, С. 27-31).

В продолжении статьи “Страницы истории армянского народного инструментария” дана информация об армянском музыканте, враче Аванесе Иоанниане. Кратко затрагиваются отрасли, изучающие армянский народный инструментарий (в археологических раскопках, в трудах армянских средневековых авторов, в средневековых рукописях и миниатюрах, в гравюрах на древних надгробиях, петроглифах и иллюстрациях артефактов декоративно-прикладного искусства древнего и средневекового мира и т. д.), а также разнообразная деятельность профессиоников-исследователей (академическая, музыкальная, этно-географическая, теоретико-историческая, лингвистическая), выполнение библиографических диссертаций и т.д.

Summary

Musicologist, Docent of YSC Anahit A. Kirakosyan - “Pages of history of the Armenian national tools” (Beginning see //“Musical Armenia”, 1 (54) 2018. P. 27-31.).

In the continuation of this article very less information is given about Armenian musicians about doctor Avanes Ioannisan. In the 2nd part of the article (Part 2) are briefly mentioned the studying process of the Armenian national tools (archeological excavations, works of the Armenian medieval authors, medieval manuscripts or tiny pictures, engravings on ancient gravestones, petroglyphs and illustrations of artifacts of arts and crafts of the ancient and medieval world, etc.) and also various activities of professional researchers (academic, musical, ethno-geographical, theoretical- historical, linguistic, performance, bibliographic, theses etc.).